

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет агротехнологій та природокористування
Кафедра «Екології та ботаніки»

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
ОК 9. ЕКОЛОГІЧНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ

(обов'язковий)

Реалізується в межах освітньої програми: «Екологія»

(назва)

за спеціальністю: 101«ЕКОЛОГІЯ»

(шифр, назва)

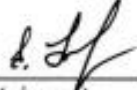
на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Суми – 2023

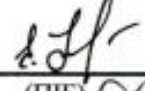

Розробник: Ю.Л. Скляр, к.б.н., доцент,
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

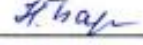
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>Екології та ботаніки</u>	протокол № 18 від 30 травня 2023 р.
	Завідувач кафедри <u></u> В.Г. Скляр (підпис) (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми К.С. Кирильчук
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма О.М. Бакуменко
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана:
(ПІБ)

(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Н.М. Баранік
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 21.06. 2023 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Екологічне інспектування			
2.	Факультет/кафедра	Агротехнологій та природокористування / Екології та ботаніки			
3.	Статус ОК	Обов'язковий			
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	ОП «Екологія»/ 101 «Екологія»			
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркових ОК)	-			
6.	Рівень НРК	7 рівень			
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом 3 семестру, 10 тижнів			
8.	Кількість кредитів ЄКТС	4,0			
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття) Денна / заочна форма навчання			Самостійна робота Денна / заочна форма навчання
		Лекційні	Практичні (семінарські)	Лабораторні	
	III семестр	20 / 2	30 / -	-	70 / 118
10.	Мова навчання	українська			
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Скляр Юрій Леонідович			
11.1	Контактна інформація	К.б.н., доцент кафедри екології та ботаніки, кабінет 7в Ел. адреса: sul_bio@ukr.net			
12.	Загальний опис освітнього компонента	Дисципліна спрямована на вивчення студентами основних завдань, функцій та структури Державної екологічної інспекції, отримання вмінь та навичок проведення інспекторських перевірок, оформлення необхідних документів, притягнення правопорушників до адміністративної відповідальності, вивчення відповідної нормативно-правової бази.			
13.	Мета освітнього компонента	Полягає у вивченні студентами основ та принципів екологічного інспектування, процедури та змісту проведення перевірок за дотриманням суб'єктами господарювання норм і правил у галузі охорони навколишнього природного середовища.			
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими	1. Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як: Загальна екологія, Правознавство, Заповідна справа, Охорона			

	освітніми компонентами ОП	навколишнього середовища. 2. Освітній компонент є основою для:
15.	Політика академічної доброчесності	При виконанні практичних робіт, підготовці модульних та атестаційних робіт студент обов'язково має дотримуватись правил академічної доброчесності. При виявленні фактів списування або академічної не доброчесності робота виконана студентом не зараховується.
16.	Платформа дистанційного навчання MOODLE	Осінній семестр: https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3265

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП) ¹					Як оцінюється РНД
	ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проєктів в умовах суперечливих вимог.	ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.	ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.	ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.	ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проєктування та еколого-експертної оцінки впливу на довкілля.	
ДРН 1. Знати структуру, завдання, права і повноваження Державної екологічної інспекції, законодавчу базу та порядок проведення перевірок в галузі охорони довкілля.	X	X				Проведення модульного контролю та атестаційного та залікового контролю Практична робота 1. Практична робота 2. Практична робота 3. Практична робота 4. Практична робота 5.
ДРН 2. Здатність оцінювати ступінь та характер негативного впливу ведення господарської діяльності на довкілля		X	X	X	X	Модульний контроль. Практична робота 6. Практична робота 7. Практична робота 8. Атестація. Заліковий контроль
ДРН 3. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довкілля та оптимізацією природокористування в умовах неповної інформації та суперечливих вимог			X	X	X	Практична робота 9. Практична робота 10. Модульний контроль. Заліковий контроль

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМОПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. <i>Денна / Заочна форма навчання</i>			Рекомендована література ²	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з та семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Поняття екологічного інспектування. Основна мета, завдання і принципи екологічної інспекції. 1. Екологічне інспектування його завдання та складові 2. Державна екологічна інспекція, її завдання та функції. Структура Державної екологічної інспекції, права і повноваження.	2/2	4/2		10/13	1,2, 3, 5, 8, 12, 21, 22, 23, 35, 36
Тема 2. Особливості та характеристика інспекторських перевірок дотримання вимог екологічного законодавства. 1. Види інспекторських перевірок. 2. Планування та проведення інспекторських перевірок дотримання вимог екологічного законодавства. 3. Загальні вимоги до оформлення результатів перевірки.	2/2	10/4		10/13	1-6, 8, 11-14, 21-24, 36, 37
Тема 3. Екологічне інспектування природно-заповідних територій. 1. Документальна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ 2. Натурна перевірка дотримання вимог природоохоронного законодавства на територіях ПЗФ 3. Оформлення результатів перевірки та надання приписів.	2/2	4/2		10/13	1-6, 8, 11-14, 21-24, 36, 41-43, 47-49
Тема 4. Екологічне інспектування у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. 1. Порядок здійснення, основні завдання, планування та організація державного контролю за дотриманням вимог охорони, використання та відтворення тваринного світу 2. Перевірка орендарів водних об'єктів та користувачів водойм у режимах рибогосподарської експлуатації 3. Перевірка мисливських угідь.	2			10/13	1-6, 8, 11-15, 19, 21-24, 36, 38, 39, 42, 43, 46
Тема 5. Державне екологічне інспектування використання та охорони земель. 1. Державний контроль за використанням і охороною земель, його завдання, принципи та основні повноваження контролюючих організацій. 2. Порядок проведення перевірок 3. Оформлення документів за результатами перевірок та застосування заходів адміністративного впливу до порушників земельного законодавства.	2/2	4/2		10/13	1-6, 8, 9, 11-14, 16, 17, 21-24, 33-36, 44

Тема 6. Державне інспектування з охорони та раціонального використання надр. 1. Стан, використання та охорона надр. 2. Державний нагляд і контроль за використанням й охороною надр. 3. Здійснення державного нагляду за охороною надр при використанні і переробці мінеральної сировини.	2	2		10/13	1-6, 8, 9, 11-14, 16, 17, 21-24, 33-36, 45
Тема 7. Екологічне інспектування раціонального використання та охорони водних ресурсів. 1. Загальні питання планування та проведення перевірок водокористувачів. 2. Особливості перевірки окремих видів діяльності водокористувачів. 3. Оформлення результатів перевірки.	2/2	4		10/13	1-9, 11-14, 18, 21-32, 36, 40
Тема 8. Державне інспектування з питань охорони та використання лісів (частина 1). 1. Основні вимоги щодо ведення лісового господарства. 2. Дотримання природоохоронного законодавства під час проведення рубок головного користування. 3. Дотримання природоохоронного законодавства під час проведення рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.	2	2		10/13	1-6, 8, 11-14, 19, 21-24, 36, 41-43, 47-49
Тема 8. Державне інспектування з питань охорони та використання лісів (частина 2). 1. Охорона лісів від пожеж. 2. Здійснення державного інспектування з питань охорони та використання лісів.	2			10/13	1-6, 8, 11-14, 19, 21-24, 36, 39, 41-43, 47-49
Тема 9. Інспекторські перевірки повітряноохоронної діяльності. 1. Державний контроль у галузі охорони атмосферного повітря. 2. Перевірка стаціонарних джерел забруднення.	2			10/13	1-9, 11-14, 20-32, 36, 40
Всього за семестр	20/10	30/10		100/130	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин денна/заочна	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин денна/заочна
ДРН 1. Знати структуру, завдання, права і повноваження Державної екологічної інспекції, законодавчу базу та порядок проведення перевірок в галузі охорони довкілля.	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій, проведення практичних робіт	18/2	- опрацювання незнайомих (нових) термінів, - опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами	20/40
ДРН 2. Здатність оцінювати ступінь та характер негативного впливу ведення господарської	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій та практичних робіт	18	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - аналіз проведеної	30/40

діяльності на довілля			роботи під час виконання практичних завдань та підготовка до захисту практичних робіт.	
ДРН 3. Здатність до організації робіт, пов'язаних з оцінкою екологічного стану, захистом довілля та оптимізацією природокористування в умовах неповної інформації та суперечливих вимог	- проведення лекційних занять з використанням мультимедійних презентацій, проведення практичних робіт	14	- опрацювання додаткового матеріалу за відповідними темами, - написання рефератів.	30/38
Всього годин		50/2		70/118

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Практична робота 1. Правові аспекти охорони та інспектування природного середовища	5 балів /5%	До 2 тижня
2.	Практична робота 2. Роль державної екологічної інспекції в формуванні сталого розвитку регіонів (семінарське заняття)	5 балів /5%	До 2 тижня
3.	Практична робота 3. Організація перевірок природоохоронної діяльності підприємств. Акт перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства	5 балів /5%	До 3 тижня
4.	Практична робота 4. Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення природоохоронного законодавства	10 балів /10%	До 5 тижня
5.	Практична робота 5. Постанова по справі про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства	10 балів /10%	До 6 тижня
6.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	5 балів /5%	До 6 тижня
7.	Атестація (тест множинного вибору)	15 балів /15%	До 7 тижня
8.	Практична робота 6. Порядок планування та проведення перевірок з питань збереження об'єктів природно-заповідного фонду	10 балів /10%	До 7 тижня
9.	Практична робота 7. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель	10 балів /10%	До 8 тижня
10.	Практична робота 8. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами	5 балів /5%	До 9 тижня
11.	Практична робота 9. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення водних об'єктів наднормативними скидами забруднюючих речовин у водні об'єкти	10 балів /10%	До 10 тижня
12.	Практична робота 10. Порядок планування та проведення перевірок з питань охорони та використання лісів	5 балів /5%	На 10 тижні
13.	Модульний контроль (тест множинного вибору)	5 балів /5%	На 10 тижні
14.	Залік		На заліковому тижні

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Третій семестр				
Практична робота 1. Правові аспекти охорони та інспектування природного середовища	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 2. Роль державної екологічної інспекції в формуванні сталого розвитку регіонів	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 3. Організація перевірок природоохоронної діяльності підприємств. Акт перевірки дотримання вимог природоохоронного законодавства	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 4. Оформлення протоколу про адміністративні правопорушення природоохоронного законодавства.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно, студент був відсутній на навчальних екскурсіях	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 5. Постанова по справі про адміністративне правопорушення природоохоронного законодавства.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі

Атестація (тест множинного вибору)	0-3 балів	4-7 балів	8-13 балів	14-15 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест
Практична робота 6. Порядок планування та проведення перевірок з питань збереження об'єктів природно-заповідного фонду	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 7. Порядок планування та проведення перевірок з питань здійснення державного контролю за використанням та охороною земель.	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 8. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок самовільного користування надрами	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 9. Визначення розмірів відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок забруднення водних об'єктів наднормативними скидами забруднюючих речовин у водні об'єкти	0-3 балів	4-6 балів	7-8 балів	9-10 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не вірно.	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі орфографічними	Робота виконана з незначними помилками, студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному матеріалі
Практична робота 10. Порядок планування та проведення перевірок з питань	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Практична робота не виконана, або виконана не	Робота виконана зі значними помилками, в тому числі	Робота виконана з незначними помилками, студент не	Робота виконана вірно, студент добре орієнтується в теоретичному

охорони та використання лісів.	вірно.	орфографічними	достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі	матеріалі
Модульний контроль (тест множинного вибору)	0-1 бал	2-3 бали	4 балів	5 балів
	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест	Залежить від кількості вірних відповідей на тест

5.2. Формативне оцінювання:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усне опитування після вивчення кожної теми	Після завершення вивчення теми
2	Усні відповіді на окремі питання під час проведення лекцій, практичних робіт та навчальних екскурсій	Протягом всього семестру
3	Аналіз текстів за темами курсу опрацьованих студентом самостійно	Протягом всього семестру
4	Захист практичних робіт	Після здачі роботи
5	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над практичними роботами.	Протягом всього семестру

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1 Основні джерела

- Клименко М.О. Екологічне інспектування / М.О. Клименко, А.М. Прищеп, Л.М. Стецюк, О.А. Брежицька. – Херсон: Олді Плюс, 2014. – 400 с.
- Екологічне інспектування [Текст] : навч. посібник / П. П. Надточій [та ін.] ; за ред. П. П. Надточія, Т. М. Мисливої ; М-во аграр. політики України, Житомир. нац. агрокол. ун-т. - Житомир : ЖНАЕУ : Рута, 2011. - 352 с.
- Андрейцев В.І. Екологічне право: Курс лекцій в схемах. – К.: Вентурі, 2016. – 452с.
- Галушкіна Т. Екологічний менеджмент в Україні // Економіка України. – 1999. – №6. – с. 78-83.
- Екологічне право України. Академічний курс: Підручник/ За заг. ред. Ю.С. Шемчушенка. – К.: ТОВ "Видавництво "Юридична думка", 2005. – 848 с.
- Екологічний аудит: Посібник з екологічного менеджменту і екологічного аудиту / Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Навроцький В.М. та ін. – К.: Символ-Т, 1997. – 221с.
- Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. – К.: Знання, 2006. – 366 с.
- Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. посібник. – 4-е вид., випр. і доп. – К.: т-во Знання КОО, 2006. – 316 с.
- Малишко М.І. Екологічне право України: Навчальний посібник за ред. академіка Ярчука В.З. – К., 2001, – 392с.
- Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням: Підручник / За заг. ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника та к.е.н., проф. М.К. Шапочки. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 759 с.
- Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління: Підручник. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України» від 19 квітня 2017 р. № 275 (зі змінами) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-п#Text>

13. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (зі змінами) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
14. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 03.06.2019 № 307 «Про затвердження уніфікованої форми акта, що складається за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері рибного господарства» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0603-19#n14>
15. Закон України «Про тваринний світ» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>
16. Закон України «Про охорону земель» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>
17. Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>
18. Водний кодекс України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр#Text>
19. Лісовий кодекс України – [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12?find=1&text=головного+користування#w1_1
20. Закон України «Про охорону атмосферного повітря» (зі змінами) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>

6.2 Методичне забезпечення

21. Скляр Ю.Л. Екологічне інспектування. Курс лекцій для студентів факультету агротехнологій та природокористування напряму підготовки 101 «Екологія» освітнього ступеня «Магістр» денної та заочної форм навчання. – Суми: Сумський національний аграрний університет, 2023. – 92 с.
22. Методичні рекомендації «Про порядок виявлення порушень та застосування заходів впливу до порушників природоохоронного законодавства». К., 1994 – 28 с.
23. Методичні рекомендації «Про нормативи часу при здійсненні робіт по держконтролю за додержанням природоохоронного законодавства». – Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – За ред. А.М. Коренчука, В.Д. Солодкого. – Чернівці: Зелена Буковина, 1996. – С. 201 – 213.

6.3 Інші джерела

24. Шевчук В.Я. та інші. Екологічний аудит: Навколишнє природне середовище. Екоменеджмент. Екостандарты. Підприємство. Стратегія. Екологічна безпека. Конкурентоспроможність. Екопідприємство: Підручник для студентів екологічних спеціальностей. – К.: Вища школа, 2000. – 344с.
25. ISO 14040:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Принципи та структура.
26. ISO 14041:2000. Управління навколишнім середовищем. Оцінка життєвого циклу продукції. Визначення цілі, сфері дослідження та інвентаризаційний аналіз.
27. ISO 19011: 2002. Рекомендации по аудиту систем менеджмента качества и/или охраны окружающей среды.
28. ДСТУ ISO 14001-97. Системи управління навколишнім середовищем. Склад та опис елементів і настанови щодо їх застосування”.
29. ДСТУ ISO 14004-97. Системи управління навколишнім середовищем. Загальні настанови щодо принципів управління, систем та засобів забезпечення.
30. ДСТУ ISO 14011-97. Настанови, щодо здійснення екологічного аудиту. Процедури аудиту. Аудит систем управління навколишнім середовищем.
31. ДСТУ ISO 14012-97. Настанови, щодо здійснення екологічного аудиту. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з екології.

32. ДСТУ ISO 9001- 2001. Системи управління якістю. Вимоги. – Київ: Держстандарт України, 2001.
33. Екологія і закон: Екологічне законодавство України. У 2-х кн.. / Відп. ред. д.юрид.наук., проф. В.І. Андрейцев. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 1. – 704 с.
34. Екологія і закон: Екологічне законодавство України. У 2-х кн.. / Відп. ред. д.юрид.наук., проф. В.І. Андрейцев. – К.: Юрінком Інтер, 1997. – Кн. 2. – 576 с.
35. Законодавство України про екологію / Упоряд. Роїна О.А. – 2-е вид. – К.: КНТ, 2005. – 488 с.
36. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – №41. – 546с. 1
37. http://www.zapovidnyk.org/p/blog-page_4893.html - Сайт Всеукраїнської громадської організації «Асоціація природоохоронних територій України».
38. <https://www.iucnredlist.org> – Сайт The IUCN Red list of threatened species.
39. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_032 - Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі. Берн, 19 вересня 1979 року.
40. Шевчук В.Я. Модернізація виробництва: системно-екологічний підхід: Посібник для екологічного менеджменту. – К.: Символ-Т, 1997. – 247 с.
41. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» (зі змінами) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>
42. Закон України «Про мисливське господарство та полювання» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>
43. Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.09.2022 № 700 «Про затвердження Правил любительського і спортивного рибальства» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1412-22#Text>
44. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 «Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-п#Text>
45. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174 «Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України» – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-п#Text>
46. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України» від 20 серпня 2014 р. № 393 (зі змінами) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-п#Text>
47. Наказ Державного комітету лісового господарства України «Про затвердження Правил рубок головного користування» від 23.12.2009 № 364 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10#Text>
48. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів» (зі змінами) від 12 травня 2007 р. № 724 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п#Text>
49. Наказ Державного комітету лісового господарства України «Про затвердження Правил пожежної безпеки в лісах України» від 27.12.2004 № 278 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0328-05#Text>

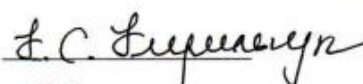
**РЕЦЕНЗІЯ НА РОБОЧУ ПРОГРАМУ (СИЛАБУС)
ЕКОЛОГІЧНЕ ІНСПЕКТУВАННЯ**

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента гарантом або членом проєктної групи	Так	Ні	Коментар
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають передбаченим ПРН (для обов'язкових ОК)	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		

Член проєктної групи ОП «Екологія»

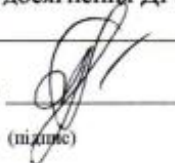
(підпис)

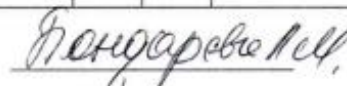
(ПІП)

Параметр, за яким оцінюється робоча програма (силабус) освітнього компонента викладачем відповідної кафедри	Так	Ні	Коментар
Загальна інформація про освітній компонент є достатньою	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) відповідають НРК	✓		
Результати навчання за освітнім компонентом (ДРН) дають можливість виміряти та оцінити рівень їх досягнення	✓		
Результати навчання (ДРН) стосуються компетентностей студентів, а не змісту дисципліни (містять знання, уміння, навички, а не теми навчальної	✓		
Зміст ОК сформовано відповідно до структурно-логічної схеми	✓		
Навчальна активність (методи викладання та навчання) дає змогу студентам досягти очікуваних результатів навчання (ДРН)	✓		
Освітній компонент передбачає навчання через дослідження, що є доцільним та достатнім для відповідного рівня вищої освіти	✓		
Стратегія оцінювання в межах освітнього компонента відповідає політиці Університету/факультету	✓		
Передбачені методи оцінювання дозволяють оцінити ступінь досягнення результатів навчання за освітнім компонентом	✓		
Навантаження студентів є адекватним обсягу освітнього компонента	✓		
Рекомендовані навчальні ресурси є достатніми для досягнення результатів навчання (ДРН)	✓		
Література є актуальною	✓		
Перелік навчальних ресурсів містить необхідні для досягнення ДРН програмні продукти	✓		

Рецензент (викладач кафедри екології та ботаніки)

(підпис)

(ПІП)